

דף יז.

עין משפט א.

הו"מ סימן קנה סעיף י

יב. לא יחפור אדם בור או בריכת מים לצד כותל חבירו אלא א"כ ריחק ג' טפחים וסד בסיד^ה, ואפי' אין שם המים באופן קבוע. ואם היא ברכה שמכה בה הכובס והמים נתזים, צריך הרחקה של ד' אמות.

עין משפט ב.

הו"מ סימן קנה סעיף ד

ד. ה. היו מימיו של העליון יורדין ומזיקין לתחתון^ט אם אין מעזיבה לעליון שזה בענין כששופך מימיו יורדין מיד ומזיקים אותו חייב העליון לסלק היזקו^י.

ואם ישנה מעזיבה באופן שהמים נבלעים בה ואינם יורדים מיד^כ אלא לאהר זמן יורדים ומזיקים אינו חייב לסלק הזיקו.

* והכל לפי הענין^ל אם המים מועטים ואינם יורדים מיד אפי' בלי מעזיבה אין חייב לסלק ואם המים מרובים אפי' אם מעזיבה ומזיקים לו תדיר לתחתון, העליון חייב לסלקו.

* וכל זה במי תשמישו אבל במי גשמים שיורדין על העליה ומשם יורדין למטה על הניזק לתקן שלא יוזק^מ.

ה. ולהרא"ש בכותל בנין א"צ סיד. סמ"ע ס"ק כ"ח. והש"ך כתב דלדעת הרא"ש אפי' בכותל בור א"צ סיד.

ט. בכ"מ קי"ז ע"א, ומשנה ב"ב י"ז ע"א. והרמב"ם בפ"ט משכנים הלכה ב'.

י. דאז הוי גירי דיליה, אבל כשאין יורדין מיד הוי גרמא בנזיקין דפטור. סמ"ע ס"ק י"ד.

כ. כתב בביאורים ס"ק ג' דדוקא כשאפשר לתקן המעזיבה בהוצאה מועטת, אבל אם א"א לתקן זה אלא בהוצאה מרובה חייב העליון לתקן. נתיבות ס"ק י"ג בחידושים.

ל. מרדכי ריש פ' הבית והעליה.

מ. הריב"ש סי' תקי"ז. והסמ"ע בס"ק ט"ו הקשה מרמ"א בסי' קס"ד סעיף א' דשם בעל העליה חייב בכל צורכי הגג.

והב"ח בסעיף ז' תירץ דהריב"ש איירי במי גשמים הבאים שלא בפשיעת בעל העליה כגון גשם שוטף, אבל בסי' קס"ד איירי בפושע בעל העליה שלא תיקן הגג לגשם הרגיל להיות, כנה"ג

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ד. ו. מרחיקין הפסולת של זיתים והזבל והמלח ואת הסייד ואת הסלעים^א וחול הלח^ב מכותלו של חבירו ג' טפחים או סד כותל חבירו בסיד.

עין משפט ג. חו"מ סימן קנה פעיף ה

ה. ז. מרחיקין הזרעים^א. והמחרישה והגומא שמתקבץ בה מי רגלים מן הכותל ג' טפחים.

* אפי' בלא גומא אסור לשפוך מי רגלים סמוך לכותל בפחות מג' טפחים.

עין משפט ד. חו"מ סימן קנה פעיף ז

ז. ט. מרחיקין הריחיים מן הכותל ג' טפחים מהתחתונה שהם ד' מהעליונה^א כדי שלא יניד אותו ושלא יבהילנו בקול הריחיים. וכל זה בריחיים קטנה של יד אבל בריחיים גדולה שמוליכים הבהמות צריך הרחקה יותר גדולה.

הגהות הטור אות י"ג. ובספר פעמוני זהב כתב לתרץ דבסי' קס"ד ישנו נזק גם לעליון ועליו לתקן אבל כאן איירי שלבעל העליה אין שום נזק ולא מגיע הנזק מהגג רק לתחתון ובזה התחתון חייב לסלק נזקו ע"ש.

ובבאר היטב מובא עוד תירוץ בשם הש"ך שאינו נמצא אצלנו שכאן איירי שאף שבעל העליה תיקן כל צורכי הגג כמבואר בסי' קס"ד, מ"מ ירדו גשמים על אותה התקרה ומיירי שאין שם צינור להגג ומוכרחים המים לבוא על אותה תקרה וע"כ העליון אינו פושע.

ג. סלעים שאש יוצאת מהם, וקשים לכותל מטעם שמוצאים הבל. סמ"ע ס"ק ט"ז.

ד. דהלחלוזית מקלקלת החומה, ולא מטעם שמוסיף הבל דאדרבה מקרר. ובכותל ששולטת השמש צריך לרחק גם מחול יבש שהשמש מחממת אותו ומוסיף הבל ומזיק לכותל. כ"כ הט"ז.

ה. ב"ב במשנה י"ז ע"א. ופירשו בגמ' י"ט ע"ב מי רגלים היינו מי שופכין והיינו אחרי שנתקבצו בכלי אסור לשופכין בבת אחת.

ואפי' בכותל של אבנים צריך להרחיק משום התמוטטות הקרקע, ובלא גומא בהרחקת טפח סגי בכותל אבנים, ואם זה כותל לבנים גם בלא גומא בעינן הרחקה של ג' טפחים. סמ"ע ס"ק כ'.

והרחקת הזרעים אפי' בלא מחרישה אלא בזורע בחופר במרא ואינו מעמיק, אבל בחרישה עמוקה אפי' בלא זריעה צריך להרחיק משום שמעלה עפר תיחוח ומתמוטט יסוד הכותל. סמ"ע ס"ק י"ט.

ז. ממשנה ב"ב י"ז ע"א והטעם בגמ' כ' ע"ד.

וכתב ה"ה בפ"ט הלכה ד' משכנים שיש ריחיים שהם משום נדנוד ויש שיש בהם משום קול בלבד.

* אם לא הרחיק והזיק בית חבירו חייב לשלם לפי ראות עיני הדיינים שישומו אם הוא גרם לו ההיזק.

* ה"ה בשאר נזיקין ז' כגון האורג שמזיק לחבירו בהכאות בשעת האריגה ישומו ע"פ הבקיאין והאומנין וכל כיוצא בזה.

עין משפט ה. חו"מ סימן קנה סעיף ה

ח. י. מרחיקין התנור מן הכותל שלושה טפחים מהשפה הפנימית שלו ק, מפני החום.

דף יז:

עין משפט א. חו"מ סימן ריו סעיף ה

ה. המוכר בור וכותליה נותן לו רוחב הכותלים ג' טפחים ר.

עין משפט ב.ג. חו"מ סימן קנה סעיף יח

יח. יט. מי שבא לחפור בור בקצה שדהו סמוך לשדה חבירו אם שדה חבירו עשויה לבורות ש' צריך לרחק מהמצר ג' טפחים, וגם חבירו כשבא לחפור בור מרחק ג' טפחים ונמצא ו' טפחים בניהם ת.

אבל אם שדה חבירו לא עשויה לבורות הרי חופר בקצה שדהו ואינו מרחיק כלל, וכשבא חבירו לחפור בור צריך הוא לרחק הו' טפחים בין חלל שני הבורות.

צ. מריב"ש סי' קצ"ו.

ק. שהיא ד' טפחים מקרקעיתו שהם רחבים מלמטה ומתקצרין מלמעלה.

ר. מב"ב דף י"ז ע"ב.

ש. בית השלחין עשויה לבורות ושדה הבעל אינה עשויה לבורות. סמ"ע ס"ק מ"ב.

ואם חפר בתוך שדהו ומכר חצי השדה ובא הלוקח לחפור גם הוא בור צריך להרחיק ו' טפחים אפי' אם היתה עשויה שדה הלוקח לבורות, כיון שהראשון ברשות עשה שהרי בשלו חפר. שו"ע סעיף י"ט.

ת. במשנה ב"ב י"ז ע"א וכרכא וכלישנא בתרא שם בע"ב.

וי"א א דגם בנוסף להרחקה צריך גם לסוד בסיד וי"א דבחדא סגי. *

א. רמב"ם בפ"ט משכנים הלכה א' ולדעת הרא"ש בחדא סגי.